

USA og innari marknaðurin í Europa:

Amerikanski stórhandilin ræðist tollmúrar í Europa

Tann stund nærkast í hvørjum, tá ið innari marknaðurin í Europa verður veruleiki. Átlanin er at EF verður eitt marknaðarøki í 1992. Hesin marknaðurin verður ein tann størsti í heiminum, við uml. 300 mió. menniskjum. Í mun til fólkatalið er hann munandi størri enn amerikanski marknaðurin, men tann seinni fer uttan iva at hava nógvar størri keypiorku eina tíð framyvir. Orsøkin er tann, at USA er nógvar tað størsta brúkarasamfelagið í heiminum. Marknaðarøki eru, sum eru munandi størri enn USA og Europa, eitt nú Kina, India og Sovjet, men sum brúkarasamfeløg hava tey sera litlan týðning og kunnu á ongan hátt sammetast við tann slúkná, ómettandi amerikanska marknaðin, hvør risaforbrúkur stendur í onnum rimilugum lutfalli við støddina.

Sovandi framleiðarar

USA hefur havt trupuleikar á altjóða marknaðinum seinastu árin. Útflutningurin er munandi minni og samstundis er innflutningurin vaksinn. Nógvar orsøkir eru til hetta. Ein er tann, at í 70- og 80-árunum »sovnáðu« teir amerikansku framleiðararnir á vörðinum. Teir hildu, at teirra framleiðsla var so høgt hevjað yvir framleiðsluna hjá øðrum tjóðum, at einki kundi hótta hana. Inn til tá hevði heimshandilin í stóran mun gingið soleiðis fyrri seg, at aðrar tjóðir sóknadust eftir teimum idnaðarvörum, tær vildu keypa, í USA, tí amerikanarar vóru mestsum teir einastu, ið framleiddu idnaðarvörur, ið okkurt høpi var í. Aðrar tjóðir vóru upptiknar við enduruppbygging aftaná skaðan og oyðingina í seinna heimsbardaga.

Vend komin í holuna

Handilsjavnin í USA var positivur í nógvar ár, og sigast kann, at framleiðsluvinnan, útflutningurin og tað nógvar økta forbrúkið í USA legði lunnar undir tann stóra figgjarkvæst-

urin og böttu livikorini í hesum tíðarskeiði.

Amerikanarar hava so stutt ongantíð havt veruliga fyrri neyðini at marknaðarfora sínar vörur, tí útflutningar komu til USA og keyptu tað, teir vildu hava.

Seinastu tiggjuárin er vend komin í holuna. Kappingin innan bilaindrið er vörðin nógvar harðari, og eisini á øðrum framleiðsluøkum, eitt nú í elektroniska idnaðinum. Amerikanskar vörur vóru ikki longur tað besta á marknaðinum; tað var møguligt at keypa nógvar dygdarvörur úr Japan, Svøríki, Týsklandi o.o. londum.

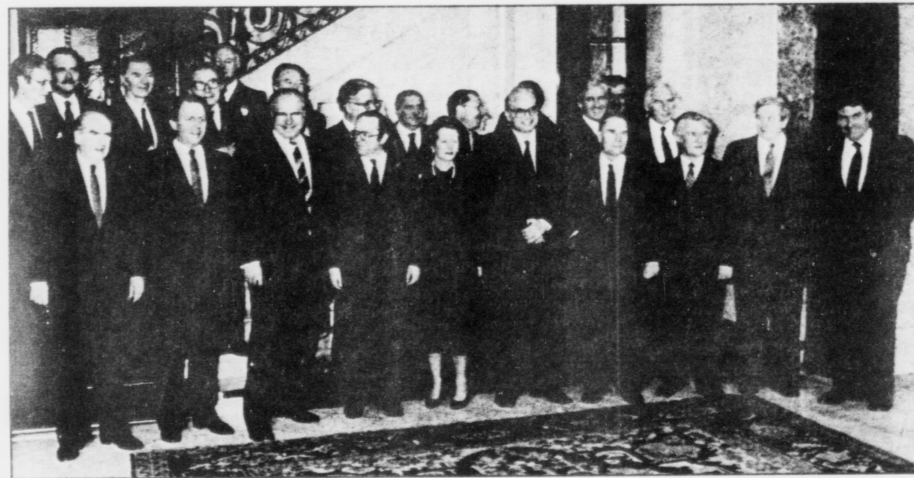
Annað, ið gjørdi støðuna ringa hjá amerikanarum var, at teir høvdu ongantíð marknaðarført sínar vörur. Hetta hevði ikki verið neyðugt, tí sum nevnt seldust amerikanskar vörur mestsum av sær sjálvum.

Avleiðingin varð tann, at positivur handilsjavnin bleiv útjavnaður og hevur verið negativur rættiliga leingi. Fyri nøkrum árum síðani avgjórdu mynduleikarnir at gera okkurt fyrri at bota um kappingarforið hjá amerikanskum vörum og minka um innflutningin. Hetta var gjørt við óbeinleiðis men miðvísari niðurskriving av dollaranum.

Tað merkiliga var, at hóast dollarin raplaði heilt niður í gjøgnum, hevur útflutningurin økt stóru ógvuliga spakuliga. Onkur úrslit eru tó komin í innflutninginum.

Nýggir marknaðir lítlan týðning

Verða hesi viðurskipti kannað eitt sindur gjøllari, kemur nakað lægið í ljósmála. Hóast høvudsreytin fyrri normalum figgjarkvæstri í USA er, at amerikanskar fyrirkur finna nýggjar marknaðir uttanfyri landamørkini, hava nýggir marknaðir als ikki so stóran týðning fyrri raksturinn hjá einstøkum fyrirkum. Amerikanski marknaðurin er so ómetiliga stórur, at ein og hvør fyrirkur kann ekspandera og finna nýggjar marknaðir í egna landi. Tað er eisini dyrt at kappast á útlandsku marknaðinum og

hóast orðafellið »big business loves America« hava amerikansku fyrirkurnar avgjört ikki verið áhugaðar at selja uttanlands av berari patriotisku.

Broytingar?

Nógvar bendir á, at hesi sjónarmiðini hjá amerikansku fyrirkunum eru við at broytast, og at tær eru farnar at hyggja við grommum eygum uppá ein sameindan Europa-marknað. Ein orsøkin er at amerikansku fyrirkurnar hava tá ikki fyrri neyðini at gera ilógur á nógvarum smáum marknaðum,

heldur fáa atgongd til alt Europa sum eitt marknaðarøki.

Góð líkindi eru til, at USA fer at koma inn á Europumarknaðin va tí at amerikanski stórhandilin er bangin fyrri, at tollverju-politikkur og isolatiónisma fær ræðið í Europa eftir 1992. Tí vildi verið skilabetri at fingið í minsta lagi annað beinið inn um europeisku hurðina meðan hon enn stendur opin.

etj.

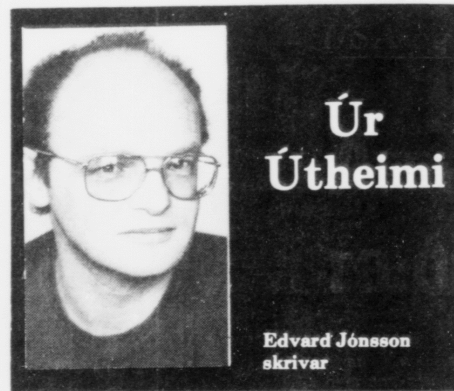
(heimild: DV)

Studningur til stráfóður

Umsóknir um studning til stráfóður skulu vera ráðnum í hendi í seinasta lagi 25. september 1988.

Føroya Jarðarráð
postsmoga 50
110 Tórshavn

Haldið sosialin

Úr
Útheimi

Edvard Jónsson
skrivar

HITAFELAGIÐ søkir eftir stjóra

Hitafelagið søkir eftir stjóra.

Stjórin skal hava útbúgving sum verkfrøðingur, og skal helst hava royndir innan fjarhitatæki ella líknandi starvsøki. Umsøkjarar við fyrisitingarlíggum royndum hava fyrirun.

Stjórin kemur at hava dagligu leiðsluna av felagnum og skal saman við nevnd og ráðgevarum felagsins útbýggja fjarhitaskipanina í Tórshavn.

Løn og setanartreytir sambært nærri avtalu.

Skrivlig umsókn við avritum av prógvum og viðmælum verður at senda til L/F Hitafelagið, Postsmoga 214, Tórshavn, att.: Klæmint Weihe, áðrenn 15. oktober 1988.

L/F HITAFELAGIÐ

L/F Hitafelagið er stovnað av S.E.V. og Tórshavnar kommunu í felag.

Endamálið er at veita fjarhitán frá Sundsverkunum og Brennistøðini á Sandvikarhalla til nýttarar í Tórshavnar kommunu.